

PODACI O USTANOVI/ŠKOLI	PODACI O AUTORIMA/AUTORKAMA
Naziv škole: OŠ „Duško Radović	Vesna Dmitrašinović, učiteljica
Mesto, opština: Sremčica, Čukarica	
Školska uprava: Beograd	
Pozitivne slike	
Ključne reči: osnovna škola, intelektualne teškoće	
Opis dobre prakse	
<p>Pre nekoliko godina na prijemu dece u prvi razred susrela sam nesigurni osmeh i plave oči jednog dečaka koji je obeležio moj rad i ovaj period života. Pre početka školske godine sam znala da će dečak sa Daunovim sindromom biti u mom odeljenju, pa sam se pomalo pripremala putem Interneta i čitanjem literature. S jedne strane se javljao osećaj straha i zapitanost da li ću se snaći, a sa druge je izgledalo kao veliki izazov vredan truda. Vremenom sam shvatila da mi ta priprema i nije naročito pomogla. Učili su me on i ostala deca u situacijama koje su sledile.</p> <p>V. je išao u predškolsku grupu i u prvi razred je došao pripremljen. Pre polaska u školu, sa njim je redovno, kod kuće, radio logoped. Imao je veliku podršku porodice. Došao je izuzetno motivisan i socijalizovan.</p> <p>Kako smo počeli...</p> <p>Od prvog dana nismo imali problema oko dolazaka u školu. Emotivno i snažno doživljava priredbu na prijemu prvaka (glasna muzika, ozvučenje, glumci). Držim ga za ruku i osetim snažan stisak, primećujem malu fleku na pantalonama i pitam ga da li želi da ga odvedem kod mame i tate. Daje mi odgovor (za mene tada još uvek nerazumljiv u potpunosti zbog otežanog govora), ali procenjujem da hoće da ostane. Ostaje mi u krilu do kraja priredbe. Vraćamo se u učionicu kod roditelja, a on mi govori: “Ja sam pošao u školu, jel da učiteljice? Ja se ne bojim.”</p> <p>Mesec dana od početka školske godine razgovaramo o njegovom rođendanu. Roditelji bi želeli da organizuju proslavu, ali ispoljavaju bojazan da neće biti odziva. U nedelji pre njegovog rođendana sa odeljenjem realizujem radionicu „Poziv u goste“. Nakon toga roditelji ostalih učenika se organizuju i na njegovo slavlje dolazi čitavo odeljenje.</p>	

Ubrzo posle toga svi odlazimo u bioskop. Plaši se mraka i želi da izađe, vuče me za ruku napolje. Sedamo blizu izlaza. Posle nekoliko pokušaja ostaje da mi sedi u krilu, dok se držimo za ruke i hrabrimo uzajamno. Ja njemu kažem da se plašim mraka i molim ga da me mazi i teši. On to i čini začuđeno. Izlazi zadovoljan, ubeđujući sam sebe rečima: "Ja se ne bojim, doći ću opet". Deca ga podržavaju otimajući se ko će u autobusu da sedne do njega, prepričavajući dešavanja iz sale. Od tada redovno odlazi na sve bioskopske i pozorišne predstave.

Čak i u prvom razredu odlazak na nastavu u prirodi je bio izuzetno uspešan i bez pratioca. Smešten je sa dečacima u sobu. Ponekad ga zajednički uspavljujemo pošto je na to naviknut, međutim to nikome nije opterećenje, čak je ostaloj deci izuzetno zanimljivo i osećaju se veoma odgovorno u svojoj ulozi. Jede samostalno u društvu dece uz moju manju pomoć. Učestvuje u svim aktivnostima i dugim šetnjama. Istrajava u svemu (ponekad ga rekreator nosi na ramenima ako naporno hodamo). Postepeno prevazilazimo strah od mraka u diskoteci. Grupa njemu omiljenih učenika je svake večeri igrala na samom ulazu u salu, pored animatora. Tokom nekoliko večeri mu je potrebna moja podrška i ohrabrenje, razgovaramo i primičemo se, malo po malo, da bi se on potom priključio grupi i počeo da imitira pokrete. Od tada igra uz muziku, koreografiju sa grupom. Roditelji dolaze da ga obiđu, jer su bili sigurni da će veoma brzo želeći da ide kući. Iz posete odlaze u neverici, ali presrećni, jer nije imao vremena da bude sa njima, plašeći se da mu ne promakne neka aktivnost sa decom. Drugari su ga prihvatili u potpunosti i zaštitnički. Ni u jednom trenutku nije bio zapostavljen, davali su mu prednost u takmičenjima i pomoć pri igrama. Išao je na sve rekreativne nastave.

Postupno smo, „držeci se za ruke“, kroz različite situacije, prevazišli strah od mraka, visine i visokih muškaraca sa bradom. Uticaj grupe (podrška drugara i zajednički odlazak u toalet) je bio od velike pomoći u usvajanju higijenskih navika.

U nekim periodima popuštala mu je pažnja, bio je uznemiren i nervozan, a stereotipije su bile učestalije. Upadao je drugarima i učiteljici u reč, stalno komentarisao i kretao u „svoju priču“ nevezano za temu, česte su bile i eholalije. Ustajao je sa stolice i šetao. Ponekad je deci rušio stvari, uzimao olovke. Za vreme odmora ih je udarao i gurao. Ovo se obično dešavalo posle drugog časa. Bio je umoran za bilo kakav rad. Po savetu roditelja, a u dogovoru sa pedagogom i psihologom, ukidamo poslednji čas. Posle drugog časa provedenog u odeljenju, treći je odlazio kod stručnog saradnika. Pošto je sedeo u prvoj klupi ispred mene, napravili smo takav raspored da on ne može u svakom trenutku da šeta. Šetnja mu je dozvoljavana kao nadgledanje rada ostale dece i samo u momentima kada je to izgledalo kao nagrada. Pored njega su uvek sedeli učenici koji su mu pomagali, podsećajući ga i prijateljski opominjući. Nas dvoje smo napravili jasan i konkretan "sporazum" da ispriča sve ono što ima, a da onda i ostaloj deci dozvoli to isto. Sa decom sam se dogovorila da ga svaki put kada krene u akciju guranja i udaranja blago uhvate za ruke i njegovim dlanovima pomaze sebe po obrazima uz nežne reči. Za svaki izvršeni zadatak je bivao pohvaljen i dobijao spontani aplauz. Često sam menjala aktivnosti, dobijao je da radi ono što zna (tada se osećao sigurnim), a nagrađivan je dozvolom da radi ono što voli. Sređivao je dečje stvari, materijal u ormanu, jakne na čivilucima, brisao tablu, slagao slagalice, a na kraju dobijao loptu i odlazio sa stručnim saradnikom.

Pošto mu teško pada odsustvo iz škole, smanjenje broja časova utiče pozitivno i posle

samo nekoliko dana primetilo se poboljšanje u ponašanju. Postepeno uvodimo četvrti i peti čas. Od tada nastavu prati redovno po rasporedu. Kritične faze su se javljale ponekad, ali smo ih sve brže prevazilazili.

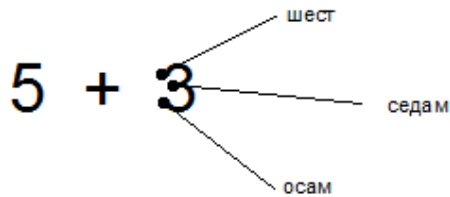
U nekim periodima za vreme časa je jako škrgutao zubima, i lupkao olovkom po stolu što je ometalo rad ostale dece. Na fizičkom je u nemogućnosti da prati neke timske igre, čučao na terenu i neprestano ispuštao glasan, jednoličan zvuk.

Da bi se smanjilo škr gutanje zubima, nudila sam mu žvaku koju je on slatko žvakao. S vremenom je naučio da iz fioke sam uzme žvaku kada mu je potrebna i da je kasnije sažvakano baci. Na sto smo podmetali nešto mekano, da se olovka pri lupkanju ne bi čula, ili smo je skraćivali na dužinu kojom je to nemoguće raditi. Ponekad je bilo dovoljno da je samo neprimetno dotaknem, a kasnije već pri samom mom pokretu prema olovci, on je sam prestajao i odlagao je. Na časovima fizičkog, pri timskim igrama koje on motorički nije mogao da isprati u potpunosti, sam odlučuje kada će izaći iz igre, dobija loptu i sa nekim ko je ispao igra nešto drugo. U ostalim fizičkim aktivnostima učestvuje tako što ga bodrimo i ohrabrujemo navijanjem. Stereotipije su se skoro potpuno izgubile.

Prepoznatljiv je po rečenicama: „Je l' to rade i druga deca?“ i „Mogu ja to sam“. **U početku sam pripremala posebne nastavne listiće i vežbe za njega. Nije hteo da ih radi. Čak i kada su se vizuelno podudarali, on je prepoznavao da kod njega nije isto kao kod ostalih. Od tada dobija sve zadatke, ali pošto su na više nivoa, sam bira i radi ono što može i zna.** Uvek ima izbor i što je najvažnije pravi ga sam. U paru ili grupi odlično funkcioniše i dogovara se. Radi ono što zna, a za sadržaje koji mu nisu poznati, sam traži pomoć. Za vreme jedne studijske posete času isplaniran je grupni rad. Slučajnim odabirom kartončića u boji u grupu sa V. dospevaju još tri učenika kojima je potrebna podrška. Uplašena i zbunjena ovom slučajnošću, ubeđena da ćemo doživeti fijasko, brinem kako će se snaći. Međutim, dešava se nešto veoma zanimljivo. Zahvaljujući prethodnom iskustvu u grupnom radu on ih organizuje. Uradili su neke od zadataka sa listića, a on im je zadao nove zadatke sa nalozima (određuje ko će da čita, ko da zapisuje, a ko da izveštava). Uspešno završavaju grupni rad bez moje pomoći i prisustva.

Pri obradi dužeg teksta dešavalo se da mu popusti pažnja i da odluta u drugu aktivnost. Tada ga dodirnem, ili ostvarim direktan kontakt očima, ili mu pažnju privučem intonacijom, to jest naglasim neku reč ili deo teksta. Usmereno vođen razgovor, kratka improvizovana dramatizacija, ili zanimljiv primer iz života su uvek bili delotvorni. Pismene zadatke nisam odmah ocenjivala. Čitala sam ih pred decom i davala im priliku da ne znajući ime autora analiziraju, komentarišu i pohvaljuju ono što bi im se dopalo. Kroz analizu tekstova vremenom su deca savladala tehniku rada i postavljajući pitanja jedni druge navodili na razmišljanje i zaključivanje. Postepeno su i njega uključivali. Navodili smo ga da priča o svojim iskustvima i da ih povezujemo sa nastavnim sadržajima. Jedno od takvih iskustava je i odlazak na utakmice reprezentacije što mu je pomoglo da za kratko vreme savlada sadržaje iz prirode i društva vezanih za našu državu. Rekvizite koje je koristio za navijanje je doneo u školu. Mahao je zastavom Srbije i nosio kapu trobojku. Shvatio je da su zastava, grb i himna obeležja naše države i ponosno je tu istu himnu u stavu mirno, pevao na utakmici i sa decom na školskom turniru.

U matematici smo probali različite tehnike. U prvom razredu je koristio računaljku, ali to nije voleo. Nikada nije želeo da računa prstima. Dopao mu se jednostavan sistem dobrojavanja tačkica na drugom sabirku (izgovara glasno prvi sabirak i dobrojava prebrojavanjem tačkica na drugom sabirku). Već odavno to radi mehanički, bez prebrojavanja.

Rezultate je dalo i „vizuelno i zvučno“ sabiranje. Prvi sabirak je bilo moje lupkanje dlanom o dlan u jednu stranu, a drugi sabirak lupkanje dlanom o dlan u drugu stranu. U sredini smo zamišljali znak plus.

Kada ne bi mogao da izračuna neki zbir, tražio je da mu lupkam. Samo jednim pogledom bi obuhvatio pokrete mojih ruku i nepogrešivo govorio rezultat.

Omiljena mu je bila „igra prodavnice“. Svi bi dobili kopirane novčanice i dramatizovali zadatak. On je nekada imao ulogu kupca, a nekada prodavca, što mu je bilo teže jer je vraćao kusur. Obično je imao pomoć para ili učiteljice, uz ponuđene alternativne odgovore (koje novčanice treba da vrati). Problem je bilo držanje većeg broja novčanica u ruci jer su mu ispadale. Lakše mu je bilo da ih rasporedi na sto, da bi imao jasniji pregled. Tada mu nije trebala pomoć. Na svim časovima je bio veoma zauzet i često nije želeo da ide na odmor dok ne završi. Na ovaj način savladao je sabiranje i oduzimanje višecifrenih brojeva sa prelazom do milion, sa potpisivanjem i u nizu, brzo i samouvereno.

Pri prelasku u peti razred, uz pomoć nastavnika, veoma brzo se prilagodio kabinetnoj nastavi. Ostvarena je odlična saradnja učiteljice i nastavnika koja se nastavlja i sada. U radu smo povremeno nailazili na poteškoće, ali smo zajedno brzo pronalazili rešenja i načine za prevazilaženje istih. Vodila nas je njegoa motivacija koja je vremenom postajala sve jača. V-ov dolazak u našu školu je postao dobrobit za sve, kako za njega tako i za ostalu decu, roditelje i kolektiv.

Gde smo sada...

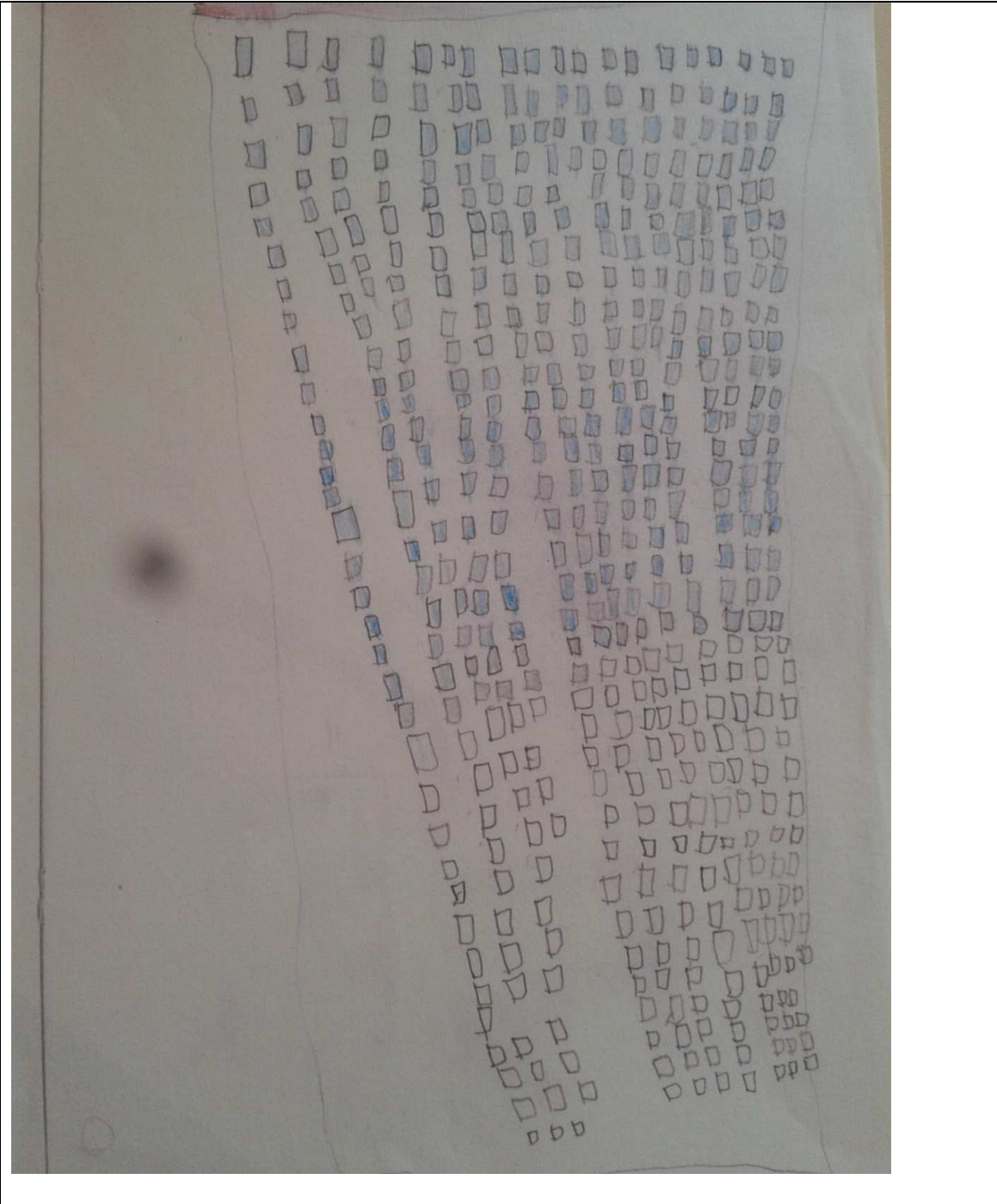
V. je sada učenik sedmog razreda. Poslušna je i saraduje. Poštuje druge i sva pravila ponašanja. Veoma je uporan i istrajan u radu. Potpuno je samostalan. Odavno sam ili sa drugarima dolazi i odlazi iz škole. Kupuje užinu i slobodno se kreće po školi i okruženju.

Ostvario je komunikaciju sa svim učenicima i radnicima škole (ima najbolje drugove, simpatiju i omiljen je kako u odeljenju, tako i u školi). Učestvuje u svim društvenim i javnim aktivnostima. Veoma je napredovao u jezičkoj i govornoj kulturi, slobodan je i voli da glumi na školskim priredbama i predstavama. Trenira u džudo klubu, ima žuti pojas. Prošle godine je na Kupu „Nikola Tesla“ u potpuno ravnopravnoj borbi osvojio bronzanu medalju.

Zato svaki put kada ga sretnem osetim ponos i zadovoljstvo jer je on tu gde i treba da bude!

U prilogu su neki od V-ovih radova iz drugog razreda

- 1- Likovna kultura, rad na temu "Kuće u gradu"
- 2- Srpski jezik, sastav na temu „Rana jesen“
- 3- Srpski jezik, „Čemu lonac služi?“ (učenik je dobio delove slagalice i zadatak da ih zalepi u svesku i napiše čemu služi taj predmet)

Јесен иран
(ПИСМЕНА ВЕЖБА)

У јесен опада лишће. Лишће је
жуте боје. Цвете се суше.

Када падне киша гуде носе ки
шобране. Мало је хладно, мало је,
има. (према) у мни.

Ово је лончац. Лончац кувач се
веш и сунч. Лончац је плоче боје
има великосте криво, Лончац је од
метала. Лончац ставимо на плоче
(нешко белки).

Poruka: U životu dobijamo prilike da stičemo znanja i da budemo bolji ljudi. Nekada nam se učini da je to teško i zahtevno. Ako smo te sreće da se bavimo vaspitnim radom i da kroz prilagodjavanje učenjem gradimo svoje iskustvo, onda smo te prilike dobro

iskoristili. Širenjem pozitivnih slika o zajedništvu i pripadanju učimo da živimo jedni sa drugima, isti, a različiti, na zadovoljstvo svih.